

Кузьміна С. Л.,

*доктор філософських наук, доцент,
директор*

*Навчально-наукового інституту філології та журналістики
Таврійського національного імені В. І. Вернадського*

Попова О. А.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

*завідувач кафедри слов'янської філології та журналістики
Навчально-наукового інституту філології та журналістики
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Гуменюк В. О.,

*викладач кафедри слов'янської філології та журналістики
Навчально-наукового інституту філології та журналістики
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

«ПЛАТФОРМА СТУДЕНТСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ» ЯК ГРОМАДСЬКА ІНІЦІАТИВА І МОЛОДІЖНИЙ ВЕБСАЙТ

Молодіжні періодичні видання – суттєвий сегмент на сучасному медіаринку. Однак в Україні недостатньо яскраво представлені видання, орієнтовані на студентську тематику і аудиторію. Зазвичай це медіа, які створено для навчальних потреб освітніх програм з журналістики і просування бренду університету. У 2000–2010-х рр. це були газети, радіо- і телестудії. Натомість після того, як світ охопила пандемія Covid-19, а заклади вищої освіти були змушені оголосити карантин і розпочати віртуалізацію навчального процесу, розвиток цих медіаресурсів майже припинився. За таких умов, однією з реальних можливостей для студентів мати свої власні журналістські проекти стало створення вебсайтів. Однак в українському медіапросторі вебсайти, із яких можна щось дізнатись про студентське життя чи про думку студентської спільноти, на сьогодні фактично відсутні. Приміром, досить цікавим і креативним виглядав студентський вебсайт «Kredens» Львівського національного університету імені Івана Франка [2], але останні публікації на ньому датовані липнем 2020 року. У цьому плані, хіба що не винятком, є вебсайт молодіжного Інтернет-радіо UNIVERSE Запорізького національного університету [1], де регулярно подаються новини.

Власне, нині за практичної відсутності подібних електронних періодичних видань, студентство обмежене у можливості заявити про свої проблеми, розповісти про інтереси, прагнення, здобутки.

Задача цього дослідження – описати і проаналізувати процес створення студентського медіа, виявити проблеми і визначити перспективи його розвитку.

Ідея і створення громадської організації

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського – це єдиний заклад вищої освіти з Криму, який був переміщений до Києва після окупації півострову російськими агресорами. Якщо у 2016 року серед студентів університету переважали переселенці з тимчасово окупованих територій, то у 2017 року вступники вже були з усіх регіонів України. Ця тенденція зберігається і надалі. Студентство ТНУ виявилось надзвичайно комунікабельним і соціально активним. Однак після початку пандемії можливості спілкування критично скоротились. Ба більше, студенти-журналісти зауважили, що у медіапросторі України студентські медіа майже відсутні.

Ідея створення громадської організації, яка б підтримувала і розвивала студентське медіа виникала в середовищі студентів-журналістів і викладачів ТНУ, як результат пошуку форм та майданчиків для публікацій студентів на теми важливі і значущі насамперед для молодіжної аудиторії. У процесі підготовки установчих документів громадської організації та першого досвіду розвитку проекту було визначено бачення, спрямованість та мета діяльності: консолідація українського студентства, представлення його не лише у медіа просторі України, а й на міжнародному рівні.

На першому етапі діяльності організації ініціативна група вивчала законодавчі норми щодо порядку реєстрації об'єднань громадян і визначала першочергові завдання. Для пошуку назви та формулювання мети організації проводилися зустрічі-дискусії та мозкові штурми.

На наступному етапі було проведено всеукраїнський конкурс на найкращий проект програми діяльності. У конкурсі взяли участь команди ТНУ та Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне). Автором ідеї і спонсором призового фонду конкурсу став норвезький журналіст та громадський діяч Амунд Міклебуст.

Завершальним кроком зі створення організації була підготовка і реєстрація статуту та всіх супровідних документів.

Тож, у березні 2021 року громадську організацію «Платформа студентської журналістики» було включено до Єдиного реєстру

громадських формувань. Її напрямками діяльності, зокрема, було визначено:

- захист та розвиток свободи слова і думки, вільної та незалежної преси;
- підвищення правової та громадянської культури молоді;
- створення студентських медійних платформ у закладах вищої освіти;
- впровадження правових, інформаційних ініціатив тощо.

Вебсайт «Truthfulreporting»

Організація відразу розпочала активну діяльність із заснування вебсайту «Truthfulreporting» [3]. У детальних обговореннях ініціативної групи із студентів і викладачів Інституту філології та журналістики ТНУ концепції нового медіа було визначено: матеріали мають висвітлювати не просто студентське життя, а проблематику, актуальну для молоді взагалі. Крім того, важливою ознакою започаткованого медіа є публікації матеріалів англійською мовою, щоб у такий спосіб стати своєрідним голосом української молоді у міжнародному просторі. Було визначено рубрики нового медіа:

- Актуально сьогодні / Relevance Today
- Журналістика як вона є / Journalism As It Is
- Студентське життя / Student Lifestyle
- Світ у фокусі / World's Spotlight
- Гарячі точки / Hot Spots
- Права людини на порядку денному / Human Rights Agenda
- Persona Grata
- Історії успіху / Success Stories
- Історія має значення / History Matters
- Мова і стиль / Language and style
- Фотогалереї / Photos

Значну увагу було приділено редакційній політиці вебсайту. У результаті обговорень, її головними принципами було визначено чесність і об'єктивність, відкритість і щирість. Вони реалізуються через інструмент об'єднаної редакції за допомогою чату в месенджері Telegram і додатків Google Workspace. Рух тексту до публікації починається з обговорення актуальності теми. Потім учасники, які підготували стартовий варіант тексту, надають доступ до нього іншим. Члени команди його коментують, оцінюють і надають поради. Далі з текстом працюють перекладачі. Після завершення всіх процедур редактор публікує текст на вебсайті.

Авторами вебсайту «Truthfulreporting» має право стати усі охочі студенти/ки чи молоді люди з освітою не нижче середньої. Для того, щоби стати редактором, необхідно мати освіту або бути здобувачем

освіти з філології, журналістики чи суміжних галузей. Щоб стати перекладачем потрібно мати освіту чи бути здобувачем освіти зі спеціальності філологія та/або мати високий рівень знання англійської мови.

Протягом кількох місяців, коли сайт упорядковувся технічно, готувались статті для нього. Перший масив матеріалів було завантажено 12 грудня 2021 року. Це інтерв'ю з громадськими діячами, науковцями щодо питань захисту прав людини і політичного життя, історичних процесів, зокрема в Криму, огляди резонансних міжнародних подій, статті про вплив пандемії на університети і проблеми студентів-переселенців. Значне місце обійняли публікації на журналістську тематику: інтерв'ю з досвідченими та історії успіху молодих журналістів, аналіз проблем журналістської етики і порівняльний аналіз медійних систем демократичних та авторитарних країн. Однак після 24 лютого 2022 року публікації сайту пов'язані переважно з російсько-українською війною, що цілком природно. Більша частина статей на сайті подана двома мовами: українською і англійською.

За період грудень 2021-листопад 2022 було опубліковано:

- 139 матеріалів українською мовою (6910 унікальних переглядів);
- 105 перекладів матеріалів (2053 унікальних переглядів).

Перспективи розвитку

Наразі редакційний колектив працює на волонтерських засадах. Частина редакції залучена до грантового проєкту «Щоденник війни». Команда сайту постійно зростає. Серед авторів вебсайту студенти/ки не лише Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, а й Національного університету «Кієво-Могилянська академія», Національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Острозька академія», Національного університету «Львівська політехніка». Публікації є регулярними (майже щодня виходить новий матеріал). Тому в найближчій перспективі можна очікувати на спонсорування проєкту за рахунок благодійних пожертв читачів, грантів. У довгостроковій перспективі можна розраховувати на дохід від рекламодавців. Однак, щоб це сталося, необхідно розв'язати два важливих завдання. Перше – здійснити реконструкцію самого вебсайту (upgrade). Друге – збільшити кількість відвідувань, що передбачає налагодження надійних каналів доступу і зворотного зв'язку з цільовою аудиторією.

Висновки

Сегмент молодіжних періодичних видань на українському медіаринку розвинений недостатньо. Зокрема, зараз у ньому практично відсутні медіа, які орієнтовані на студентство і висвітлюють цікаву для цієї соціальної групи тематику. Тимчасом, існує нагальна потреба у студентських медіа як осередків консолідації та творчої самореалізації студентства, представленні його суспільних інтересів, а також як засобах професійного розвитку майбутніх журналістів.

В умовах пандемії та широкомасштабної війни модель створення і діяльності студентських медіа як структурних підрозділів університетів виявилась неефективною. Натомість перспективнішою виглядає модель студентського медіа, коли воно вибудовується на основі громадської організації, створеної за спільною ініціативою студентів і викладачів. Перевага такого медіа – у наявності мережі неформальної горизонтальної комунікації, можливості проводити незалежну редакційну політику, гнучко реагувати на події та запити цільової аудиторії.

Під час вимушеної віртуалізації навчального процесу в закладах вищої освіти найприйнятнішою формою студентського медіа є вебсайт, який може бути стаціонарним майданчиком і візитною карткою редакційної спільноти. Водночас, для оперативного зв'язку і опрацювання публікацій виявилось зручним використання чату в месенджері Telegram і додатків Google Workspace.

Нині вебсайт «Truthfulreporting» є надійним партнером ТНУ, стейкхолдером і базою практики освітньо-професійних програм університету.

Проблемами для студентського вебсайту є налагодження каналів виходу на цільову аудиторію і забезпечення відвідуваності, технічне обслуговування і просування через соціальні мережі, залучення коштів.

У перспективі вебсайт «Truthfulreporting», за умови побудови мережі партнерства з українськими і міжнародними студентськими громадськими організаціями, реалізації актуальних медійних ініціатив здатний стати виразником думки української молоді й впливовим медіа ресурсом, майданчиком здобуття професійного досвіду нового покоління українських журналістів.

Список використаних джерел:

1. Інтернет-радіо «Universe»: вебсайт. URL: <https://universe.zp.ua>
2. Kredens.lviv.ua: сайт. URL: <https://kredens.lviv.ua>
3. Truthfulreporting: сайт. URL: <https://www.truthfulreporting.org>